

Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

31 Aralık / 2021

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtma ya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

2021, Küresel Ekonomide Döngülerin Yılı Oldu!

- ❑ 2020'deki çöküş o denli hızlı ve hadsiz oldu ki; 2021, gecikmiş talebe yetişemeyen üretimin darboğazlarını gelişmiş ülkelerin likiditesi ile aşırı ısındırılarak, zor da olsa aşmayı başardı...
- ❑ 2021, tarihe böylelikle önemli bir döngüsel yol haritası çizerek geçti.
- ❑ Enflasyon, üretim tedarikindeki dar boğazla geldi, bol likidite ile talebe yansiyarak gelişmiş ülkelerde 30-50 yıllık oranlara göre tepe yaptı.
- ❑ ABD gibi ülkelerde önce geçici olduğu varsayıldı ve istihdam başat gösterge oldu.
- ❑ Ancak daha sonra istihdamdaki artışın bol likidite ve yüksek tasarruflar nedeni ile istenildiği hızla artmadığı görüldü..
- ❑ Ardından artan tüketici fiyatlarına oranla göreceli olarak fazla düşmeyen talep, başat göstergeyi enflasyona kaydırarak, FED'in sıkılaştırma söylemi dozunu ve tapering miktarını arttırdı.
- ❑ Böylece 2022 yılı özellikle 2. yarıdan itibaren faiz artışlarının gelecek olması, kürenin gelişen kesiminde panik halinde bir sıkılaştırmaya geçilmesini de beraberinde getirdi.
- ❑ Peki bu pozitif reel faiz oluşturma kaygısı 2022'de büyümeyi sınırlamayacak mı? Yani enflasyon kaygısı büyüme kaygısının önüne mi geçti?
- ❑ Türkiye, bu bağlamda Eylül ayından bu yana genişlemeci para politikası sürdüren Çin hariç tek ülke; seçtiği yol ve alınan tedbirler fiyat istikrarına kavuşmayı sağlayacak mı?

Risk Yerine Krizin Yönetildiği 2021'e Veda Ederken ...

- ❑ 2021, zorlayıcı bir yıl oldu hem dünya hem de ülkemiz için.
- ❑ Virüsün gölgesinde ve aşılama ile geçen senede ülkemiz sağlık, lojistik, üretim ve ihracat gibi konularda avantaj sağlarken, ne yazık ki aynı başarıyı fiyat istikrarı, kur ve para politikaları alanında yakalayamadı.
- ❑ Kamunun hane halkını enflasyondan korumak adına bir dizi korumacı politikasına şahit olmuş olsak da tüm bu asgari ücret artışı ile vergi ve enerji sübvansiyonun bile enflasyon ve kur kaygısının önüne toplum genelinde geçemediğini gördük.
- ❑ 2021 yılının ekonomik kompozisyonuna şöyle bir göz attığımızda öne çıkanlar;
- ❑ Yüksek enflasyon, aşırı dalgalı kur, CDS (kredi risk primi) nin aşırı yükselmesi, TCMB ve TÜİK gibi kurumlarda yönetim ve politika değişiklikleri ile toplum genelinde kutuplaşma ve beraberinde gelen manipülasyonlar oldu...
- ❑ Kur korumalı ve opsiyonlu finansal enstrümanların devreye alınması ile kurun ateşi bir nebze olsun düşürülmeye çalışılsa da, arka planda TCMB rezervleri üzerinden yapılan tartışma ve hazine aracılığı ile kamu bütçesi üzerinde yaratılan risk, yine toplumun genelinde tam bir algı yaratılması önünde engel gibi gözükmekte. Ancak yine de gerçek kişilere yönelik olarak geliştirilen bu tedbirin, akılcı ve davranışsal iktisat açısından rasyonel olduğu söylenebilir.
- ❑ Bir taraftan da sadece bu finansal enstrümanlar bile gelinen noktada ne yazık ki riskin değil; krizin yönetilmekte olduğunun göstergesi..

2022'deki Riskler ve Olası Yönetimine Dair..

- ❑ 2022, bir önceki yıla göre gerçek kişilerin dolarizasyon eğilimine yönelik tedbirlerin alınmış olduğu yani bu alandaki risklerin en azından davranışsal eğiliminin yönetildiği bir yıl olarak karşımıza çıkıyor.
- ❑ Ancak kur volatilitesine yönelik tek çözümün toplumun sadece hane halkı kesimine yönelik olduğu konusu bazı açılardan tartışma konusudur.
- ❑ Bunlardan ilki reel kesimin yüksek montanlı döviz ihtiyacıdır. Gerek dışalım (ithalat) gerekse de döviz cinsinden yabancı kaynak kullanımına ilişkin döviz talebi kurun belirlenmesinde etkilidir.
- ❑ Ayrıca yeni ekonomi modeli ve paralelinde uygulanan genişlemeci para politikasının toplumun geniş kesimlerince benimsenmesi, genel ekonomik algıyı yöneten önemli bir parametre gibi durmaktadır.
- ❑ Yukarıdaki içsel etmenlerin dışında 2022 yılının dünya genelinde Çin hariç ve FED, AMB gibi küresel merkez bankaları eşliğinde sıkı para politikalarına geçişi genel anlamda gelişen ülke para birimleri üzerinde aşağı yönlü baskılar yaratacaktır.
- ❑ Türkiye özelinde yüksek CDS primi, yatırımları fon maliyeti açısından dış kaynak bakımından zorlayıcı niteliktedir.
- ❑ Gerek dış finansman koşullarının ağır olması gerekse de içeride aşırı iskontolu piyasa fiyatları genel olarak yabancı kaynak sağlanmasının ve yeni ekonomi modeline yönelik üretimde yapısal reformların gerçekleşmesine engeldir.

2022'deki Riskler ve Olası Yönetimine Dair..

- ❑ 2022, aynı zamanda iç piyasada kredi faizlerinin ve son asgari ücret artışı ile istihdamın maliyetinin arttığı bir yıldır.
- ❑ Her ne kadar ücret skalasında asgari kısma kadar vergi sübvansiyonları yapılmış olsa da artan imalat kapasite oranlarına ve emek yoğun üretimin yaygın olmasına bağlı olarak işgücü maliyetinin reel sektör üzerinde önemli bir baskı aracı olduğundan söz edilebilir.
- ❑ 2022'de reel kesime çok sayıda kredi teşviği gündeme gelecektir. Özellikle proje kredisi ürününün yaygınlaştırılması; start-up'lar yolu ile gerekli inovasyonun yapılmasında umut verici olabilir.
- ❑ Ancak burada da kamu tarafından verilen teşviklerin yerinde kullanılmasının önemi artacaktır. Nedeni ise özellikle son yıllarda teknoloji yoğun sektörlerle tahsis edilen AR-GE teşviklerinin, AR-GE harcaması oranına göre çok yüksek kalması olarak gösterilebilir.
- ❑ Teşviklerin denetlenmesine yönelik mekanizmaların kurulması bu bağlamda önemli bir risk yönetim aracı olabilir.

TCMB, Müdahale Tutarları ve Rezervler

- ❑ Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası(TCMB), 10 Aralık tarihinde yaptığı bu ayın üçüncü doğrudan müdahalesinde döviz satım tutarının 687 milyon dolar olduğunu açıkladı.
- ❑ TCMB, 1 Aralık tarihinde yaptığı ilk müdahalede 844 milyon dolar, 3 Aralık tarihinde yaptığı ikinci müdahalede 504 milyon dolar sattığını açıklamıştı.
- ❑ Böylece 1, 3 ve 10 Aralık tarihlerindeki üç müdahalede toplam satış 2 milyar 35 milyon dolar oldu.
- ❑ TCMB, Aralık ayında 1 Aralık, 3 Aralık, 10 Aralık, 13 Aralık ve 17 Aralık olmak üzere toplam 5 doğrudan satış müdahalesinde bulunmuştu.

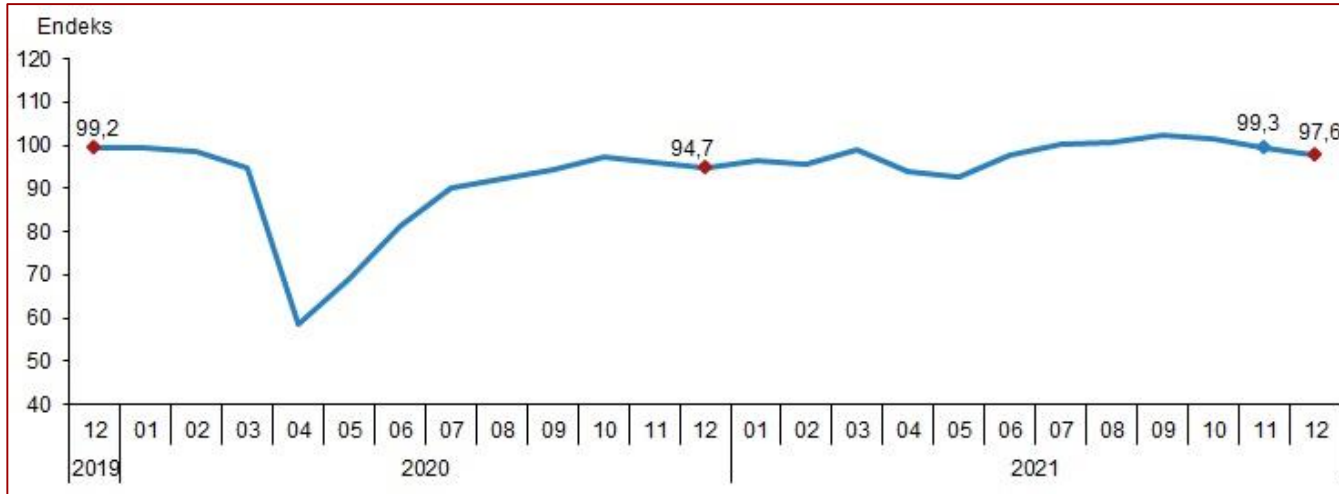

Yeni Finansal Enstrümanlarda Düzenleme

- ❑ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na (TCMB), Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesine ilişkin tebliğlerde yapılan değişiklikler, Resmi Gazete'nin bugünkü sayısında yayımlanarak yürürlüğe girdi.
- ❑ Türk lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ'de yapılan değişiklikler kapsamında, "dönüşüm kuru" ve "vade sonu kuru" kavramları yeniden tanımlandı.
- ❑ Buna göre dönüşüm kuru olarak Merkez Bankası tarafından saat 10:00, 11:00, 12:00, 13:00, 14:00 ve 15:00'de ilan edilen ve döviz tevdiat hesapları ile döviz cinsinden katılım fonu hesaplarında bulunan dövizin Türk lirasına çevrildiği saat itibarıyla en son açıklanmış olan döviz alış kuru dikkate alınacak.
- ❑ Altın dönüşüm fiyatı ise Merkez Bankası tarafından saat 10:00, 11:00, 12:00, 13:00, 14:00 ve 15:00'de ilan edilen ve altın hesaplarında bulunan altının Türk lirasına çevrildiği saat itibarıyla en son açıklanmış olan 995/1000 veya 1000/1000 saflıktaki gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatı olarak uygulanacak.
- ❑ Ayrıca Altın cinsinden mevduat hesaplarından dönüşüm fiyatı üzerinden TL'ye çevrilen mevduat ve katılma hesaplarında tevkifat oranı yüzde 0 olarak uygulanacak.

Ekonomik Güven Endeksi, Aralık 2021

- Ekonomik güven endeksi kasım ayında 99,3 iken, aralık ayında yüzde 1,8 oranında azalarak 97,6 değerine düştü. Böylece, endeks Mayıs ayından bu yana en düşük seviyesine geriledi.
- TÜİK'in açıkladığı verilere göre ekonomik güven endeksindeki düşüş, tüketici, reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü güven endekslerindeki düşüşlerden kaynaklandı.

Dış Ticaret İstatistikleri, Kasım 2021

- ❑ Genel Ticaret Sistemi (GTS) kapsamında ihracat kasımda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 33,7 artarak 21 milyar 506 milyon dolar, ithalat yüzde 27,3 artışla 26 milyar 908 milyon dolar oldu.
- ❑ Dış ticaret açığı kasımda geçen aynı ayına göre yüzde 6,9 artarak 5 milyar 402 milyona yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı Kasım 2020'de yüzde 76,1 iken, bu yılın kasım ayında yüzde 79,9'a yükseldi.
- ❑ İhracat, ocak-kasım döneminde ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 33,8 artarak 203 milyar 94 milyon dolara, ithalat yüzde 23 yükselişle 242 milyar 443 milyon dolara çıktı.

